

La Maquinista: ¿inversió estrangera o rapinya?

La Maquinista Terrestre y Marítima (MTM) és —o era— un dels vaixells insígnia de la indústria catalana. Fundada l'any

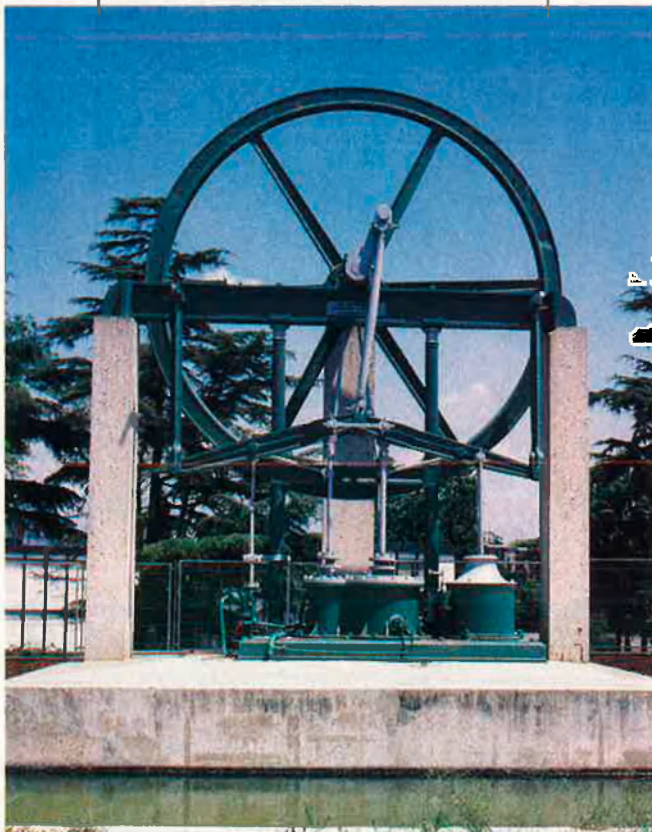
1855, des de 1972 l'Institut Nacional de Industria se n'havia convertit en accionista majoritari amb un 55% de les accions. Posteriorment, i a través de successives operacions "acordió", l'INI va aconseguir el control sobre el 95% de les accions. L'any 1989, però, arriben els francesos. La multinacional Gec Alsthom, amb seu a París, compra la majoria del paquet accionarial i passa a controlar l'empresa.

En el protocol signat amb l'INI, Gec Alsthom adquireix el compromís d'"aportar la tecnologia necessària... que permeti a MTM realitzar per si mateixa l'enginyeria d'aplicació dels prototipus desenvolupats per Alsthom i adquirir les capacitats necessàries per a actuar com a contractista principal tant en el sector de material ferroviari rodant com en el sector d'alternadors". Més clarament: Alsthom es comprometia a convertir La Maquinista en una empresa competitiva.

Dos anys després, la multinacional francesa ha decidit tancar la centenària empresa catalana. Els sindicats acusen Alsthom de no complir les condicions especificades en el protocol signat amb l'INI, i en concret dues d'elles: que Alsthom aportaria a la MTM la tecnologia precisa a totes les seccions perquè a la històrica empresa catalana li resultés més fàcil continuar en el mercat estatal amb tots els seus productes, i que la multinacional francesa respectaria l'estabilitat laboral de la ja reduïda plantilla de la MTM. Segons argumenten els sindicats, Alsthom, mitjançant l'incompliment de la primera condició, "ha creat una situació de crisi que aparentment justifica l'acomiadament massiu de més de 700 treballadors", incomplint així també la segona condició.

El pla industrial presentat per Alsthom preveu el tancament de La Maquinista i Meinfesa —antiga Macosa—, com també

l'obertura d'un nou centre a Santa Perpètua de la Mogoda (Vallès Oriental), a mitjans de 1993. La multinacional invertirà 8.400 milions de pessetes en aquest nou centre, que segons l'empresa serà el més important d'Europa. Aquest pla industrial ha rebut el vist-i-plau de la Conselleria d'Indústria de la Generalitat de Catalunya. Per a dur-lo a terme, Alsthom ha presentat un Expedient de Regulació d'Ocupació —aprovat per la conselleria de Tre-

JORDI MORERA

ball— que representa una important reducció de plantilla de MTM. Dels 1.295 treballadors de l'empresa, només 711 conservaran el lloc de treball al futur centre de Santa Perpètua.

La Generalitat de Catalunya centra el seu suport al Pla de Gec Alsthom en dos arguments: la convicció que amb el nou centre de Santa Perpètua el país guanyarà en competitivitat industrial i la captació d'una inversió estrangera de més de 8.000 milions de pessetes.

Dos arguments que els sindicats no consideren vàlids. Segons el comitè d'empresa de La Maquinista, "el centre de Santa Perpètua no serà una fàbrica, si-

nó un taller de muntatge, ja que Alsthom planteja una estructura que només preveu la caldereria, el muntatge ferroviari, el taller elèctric i assajos fonamentals". Els sindicats opinen que un centre d'aquestes característiques no és una fàbrica integral, capaç de produir tots els seus fabricats. Segons aquest raonament, amb el tancament de La Maquinista, Catalunya perdria l'única empresa capaç de construir béns d'equipament pesants des del primer pas del procés fins a l'últim. "És un error històric, ja que implica una pèrdua significativa de capacitat industrial per part de Catalunya", afirma Miquel Jorba, president del comitè d'empresa de MTM.

La rendibilitat que la inversió de 8.400 milions en el nou centre pot comportar per a l'economia catalana també és qüestionada pels representants dels treballadors. El tancament de la fàbrica de Barcelona deixa lliure una superfície de 248.883 metres quadrats propietat de la MTM a la zona industrial de Sant Andreu. Quan l'INI va cedir les accions de La Maquinista a Alsthom aquests terrenys es van valorar en 846 milions de pessetes. Tres mesos després, el seu valor, segons una valoració encarregada i especialitzada, era de més de 10.000 milions de pessetes. Una diferència de més de 9.000 milions de pessetes. Ara, Alsthom pot obtenir més de 10.000 milions de pessetes amb

la venda dels terrenys. Si tenim en compte que la inversió de la multinacional a Santa Perpètua és de 8.400 milions, resulta que Alsthom s'enduu un benefici d'uns 1.600 milions de pessetes. "És clar que el que Alsthom inverteix a Catalunya prové de la venda dels terrenys. Alsthom no inverteix més de 8.000 milions a Catalunya, sinó que s'enduu 1.600 milions de Catalunya", opina el comitè d'empresa.

Segons ordena el Pla Especial d'Ordenació i Estructuració del sector industrial de Sant Andreu, aquests terrenys només poden ser utilitzats per a la construcció d'equipaments industrials. No passa el mateix, però, amb la parcel·la de sòl que

La Maquinista, un símbol de la indústria catalana que plega.

JORDI MORERA

quedarà lliure gràcies al tancament de Meinfesa. Meinfesa utilitza uns terrenys llogats a l'empresa immobiliària Kepro, SA, filial de la multinacional asseguradora americana Kemper Corp. Membres del comitè d'empresa de La Maquinista han assegurat a EL TEMPS que directius d'Alsthom-Espana han ofert a alguns dels treballadors de La Maquinista acomiadats un lloc de treball, "de jardiner o de vigilant", a la futura zona residencial que Kepro té previst edificar sobre els actuals terrenys de Meinfesa.

Els treballadors que no hagin tingut la sort de rebre aquesta oferta o que, per motius d'edat, no puguin acollir-se a les mesures de jubilació anticipada, podran optar per la indemnització prevista o pel trasllat a les fàbriques d'Ateinsa-Madrid o Meinfesa-València.

L'APOSTA VALENCIANA

L'actuació de la multinacional francesa sobre La Maquinista de Barcelona contrasta fortament amb el tractament que Alsthom donarà al nou centre d'Albuixec (València). La fàbrica valenciana rebrà, en una primera fase, una aportació de 2.348 milions que se sumaran, l'any 1994, amb 4.095 milions de pessetes més. En total, 6.443 milions de pessetes en inversió a València. Aquest fet ha ocasionat que alguns analistes parlin d'una "aposta valenciana" per part de Gec Alst-

hom, entenent que durant els pròxims quatre anys la multinacional dóna preferència al seu complex industrial valencià, per sobre del del Principat. Membres del comitè d'empresa de La Maquinista han manifestat a EL TEMPS la seva convicció que Catalunya ha estat "deliberadament perjudicada" per l'estratègia del grup multinacional. "La reestructuració planejada per Alsthom -argumenten aquestes fonts- implica la pèrdua d'uns 1.200 llocs de treball a tot l'estat. D'aquests, 1.000 són a Catalunya, i 700 de La Maquinista". Aquests treballadors no troben explicació a aquest fet, i aporten com a prova que La Maquinista era una fàbrica competitiva segons una auditoria realitzada a MTM per part de la British Railways Board (BRB) la primera setmana de juliol, en què s'afirma textualment que La Maquinista queda "totalment homologada sense cap reserva" per a fabricar productes destinats a la BRB.

EL FACTOR POLÍTIC

"La Maquinista està molt polititzada i és important trencar amb aquest model". Són paraules de Miquel Puig, Director General d'Indústria de la Generalitat de Catalunya. Malgrat que ni els treballadors dubten que el principal motiu per al tancament de la MTM és l'econòmic, molts d'ells pensen que darrere les paraules de Miquel Puig hi ha tota una filosofia polít-

ca. Segons alguns membres del comitè d'empresa, "amb el tancament de la fàbrica aprofiten per posar fi a un model sindical de lluita de llarga tradició. Mai han pogut suportar el nivell de combativitat dels treballadors de La Maquinista. És per això que fa uns anys que des de totes les administracions s'ha volgut llançar la idea interessada que el problema de La Maquinista érem els seus treballadors". Aquests representants sindicals es queixen amargament que "la idea segons la qual el problema som nosaltres ha acabat fent forat en sectors de l'opinió pública, i quan et penges un *sambenito*, costa molt traure't el del damunt".

UN TROS D'HISTÒRIA

La decisió és irreversible. La Maquinista plega. Segons uns, en benefici de la competitivitat de la indústria catalana. Segons els altres, en benefici dels interessos d'una multinacional estrangera.

El fet, però, és que les naus industrials de La Maquinista estan buides, i en elles ressona el silenci de centenars d'episodis fonamentals per a la història de la indústria d'aquest país. Des de la seva fundació, l'any 1855, fins al seu tancament definitiu, el 1991, La Maquinista ha estat més que un símbol. Un símbol que ara es perd. I una indústria que, per moments, sembla que naufraga.

Eduard Voltas